

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАРОДНІ РЕМЕСЛА ТА ПРОМИСЛИ

Назва дисципліни

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОЗП.12

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл загальної підготовки)

Факультет (до якого відноситься кафедра) – Гуманітарно-педагогічний

Кафедра – Технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття							Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проєкт			
Д	1	2	4	120	48	32		16		72			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво» за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Робоча програма складена

Підпис

д.пед.н., професор

Ступінь, вчене звання

Ігор АНДРОЩУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Назва

Протокол від 28.08. 2024 р. № 1. Завідувач кафедри

Підпис

Ірина АНДРОЩУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету

Підпис

Людмила СТАНІСЛАВОВА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Народні ремесла та промисли» є однією із дисциплін, що займають провідне місце у підготовці фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво».

Пререквізити – ОЗП.07 Історія зарубіжного мистецтва; ОЗП.09 Історія орнаменту. **Кореквізити** – ОЗП.06 Основи мистецьких досліджень; ОПП.09 Методика викладання художніх дисциплін; ОПП.13.1 Робота в матеріалі (художнє дерево); ОПП.13.2 Робота в матеріалі (художній текстиль); Музейна практика, ОПП.16.1 Виробничо-технологічна практика (художнє дерево); ОПП.16.2 Виробничо-технологічна практика (художній текстиль); ОПП.17 Педагогічна практика (у дитячих мистецьких закладах освіти); ОПП.18 Переддипломна практика; ОПП.19 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньо-професійної програми дисципліна має забезпечити:

компетентності.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов;

ЗК02. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

програмні результати навчання.

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН05. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого та декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їх функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові та складні завдання з розвитку інтересу до проблем української національної культури, зокрема народних ремесел та промислів, та дослідження їх невечірних джерел.

Предмет дисципліни. Види та техніки народних ремесел і промислів, їх морфологічні особливості.

Завдання дисципліни: Формування вмінь і навичок пошуку, оброблення, аналізу мистецької та етнографічної інформації; популяризація ролі українських етномистецьких традицій в надбаннях національної та всесвітньої культурної спадщини.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має знати: історію розвитку українських народних промислів та ремесел; види народної творчості; види та техніки народних промислів та ремесел; морфологічні особливості видів та технік декоративно-прикладного мистецтва; історію розвитку української орнаментики.

уміти: здійснювати морфологічний аналіз видів та технік народних промислів та ремесел; розрізняти вироби декоративно-прикладного мистецтва за технікою оздоблення та визначати їх регіональну приналежність; бути здатним аналізувати та класифікувати вироби виготовленні або оздобленні техніками декоративно-прикладного мистецтва за видами, родами, жанрами.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Денна форма		
	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практ. роботи	СРС
Тема 1. Народне декоративно-прикладне мистецтво – невід’ємна складова частина духовно-матеріальної культури і творчості народу	2	1	4
Тема 2. Характеристика декоративного мистецтва	2	1	4
Тема 3. Загальний морфологічний аналіз декоративно-прикладного мистецтва	2	1	4
Тема 4. Художня обробка деревини	2	1	4
Тема 5. Художнє плетіння з природних матеріалів	2	1	4
Тема 6. Художня кераміка	2	1	4
Тема 7 Художнє скло	2	1	4
Тема 8 Художня обробка металу	2	1	4
Тема 9 Художня обробка каменю	2	1	4
Тема 10 Художня обробка кістки та рогу	1		2
Тема 11 Мереживо	1	1	4
Тема 12 Художнє ткацтво	2	1	5
Тема 13 Килимарство	2	1	5
Тема 14 Вишивка	2	1	5
Тема 15. Витинанка і писанкарство	2	1	5
Тема 16. Характеристика української народної орнаментики	2	1	5
Тема 17. Морфологічний аналіз народного одягу	2	1	5
Разом за семестр:	32	16	72

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного курсу

№ п/п	Назва теми та її короткий зміст	Кількість годин
1	Народна творчість як історична основа художньої культури українського народу. Характеристика видів народної творчості: поетична творчість, музичний фольклор, народний танець, народний театр, народна архітектура. Література. <i>Основна: 1; 3–7;. Додаткова: за переліком</i>	2
2	Види декоративного мистецтва та їх характеристика: декоративно-прикладне мистецтво, монументально-декоративне мистецтво, оформлювально-декоративне мистецтво, театральне-декоративне мистецтво. Підвиди декоративно-прикладного мистецтва та їх характеристика: народне (традиційне), професійне, самодіяльне. Література. <i>Основна: 1–7. Додаткова: за переліком.</i>	2

3	Дефініції понять: декоративно-прикладне мистецтво, художні ремесла, народні художні промисли. Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за природно-технологічними властивостями матеріалів (Г.Земплер). Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за матеріалами і техніками декорування (Я.Фельке). Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за функціональністю (М.С.Каган). Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за жанрами (О.І.Некрасов). Сучасна морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва. Морфологічний аналіз творів декоративно-прикладного мистецтва за естетичними категоріями: видами, родами, жанрами і творами (декоративно-прикладними виробами). Література. <i>Основна: 1–7. Додаткова: за переліком.</i>	2
4	Морфологічний аналіз художньої обробки деревини: породи і властивості деревини, формотворчі техніки, декоративні техніки, типологія виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
5	Морфологічний аналіз художнього плетіння: матеріали, техніки, типологія плетених виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
6	Морфологічний аналіз художньої кераміки: сировина, технологічні особливості, фактурні техніки, декоративні покриття, типологія керамічних виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
7	Морфологічний аналіз художнього скла: сировина, техніки формотворення, техніки декорування, типологія скляних виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
8	Морфологічний аналіз художнього металу: чорні і кольорові метали та сплави, техніки формотворення і декорування, типологія виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
9	Морфологічний аналіз художньої обробки каменю: матеріали, техніки обробки, типологія виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
10	Морфологічний аналіз художньої обробки кістки та рогу: технологічні особливості, матеріали, інструменти і техніки, типологія виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
11	Морфологічний аналіз мережива: техніки, типологія виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
12	Морфологічний аналіз художнього ткацтва: сировина та обладнання, техніки, типологія тканих виробів одягового призначення, типологія тканих виробів інтер'єрного призначення. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
13	Морфологічний аналіз килимарства: технологічні особливості виготовлення, типологія килимів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
14	Морфологічний аналіз вишивки: техніки вишивання, типологія вишитих виробів. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
15	Морфологічний аналіз витинанки: матеріали, інструменти, техніки, типології витинанок. Морфологічний аналіз писанкарства: особливості технології підготовки, техніки виконання, типологія писанок. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2

16	Народний розпис: самчиківський, петриківський, яворівський. Знаково-комунікативна властивість української орнаментики. Семантичні засоби народного орнаменту. Домінантні мотиви української народної орнаментики. Орнаментально-семантичне письмо. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
17	Типологія народного одягу за функціональним призначенням: плечовий, поясний (натільний і верхній), нагрудний, головні убори, взуття. Типологія народного одягу за використанням: буденний, святковий. Типологія народного одягу за порами року: літній, осінньо-весняний, зимовий. Типологія народного одягу за віком і статтю: дитячий, підлітковий, дорослий, для людей похилого віку; жіночий і чоловічий. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
	Разом за семестр	32

4.2 Зміст практичних (семінарських) занять Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ з/п	Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
1	Стародавня художня культура на території України Література. <i>Основна: 1; 3–7;. Додаткова: за переліком.</i>	2
2	Історіографія розвитку художньої обробки деревини Література. <i>Основна: Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	2
3	Історіографія розвитку художнього плетіння з природних матеріалів Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
4	Історіографія розвитку художньої кераміки Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
5	Історіографія розвитку художнього скла Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
6	Історіографія розвитку художнього металу Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
7	Історіографія розвитку художньої обробки каменю Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
8	Історіографія розвитку художньої обробки кістки та рогу, мережива Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
9	Історіографія розвитку ткацтва Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком</i>	1
10	Історіографія розвитку килимарства Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
11	Історіографія розвитку вишивки Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
12	Історіографія розвитку витинанки та писанкарства Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
13	Характеристика української народної орнаментики. Вибійка, розпис. Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
14	Історіографія розвитку народного одягу Література. <i>Основна: 1–9. Додаткова: за переліком.</i>	1
	Разом	16

4.3 Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання і захисту практичних робіт, перевірці знань на контрольних роботах з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань тощо.

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з навчальної дисципліни має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 1 та КР1.	4
Тема 2	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 1 та КР1.	4
Тема 3	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 1. Підготовка до практичного заняття № 2 та КР1.	4
Тема 4	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 2 та КР2.	4
Тема 5	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 2. Підготовка до практичного заняття № 3 та КР2.	4
Тема 6	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 3 та КР2.	4
Тема 7	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 3. Підготовка до практичного заняття № 4 та КР2.	4
Тема 8	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 4 та КР2.	4
Тема 9	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. 4 Підготовка до практичного заняття № 4 та КР2.	4
Тема 10	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 4. Підготовка до практичного заняття № 5 та КР2.	2
Тема 11	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 5 та КР2.	4
Тема 12	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. 5 Підготовка до практичного заняття № 5 та КР2.	5
Тема 13	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 5. Підготовка до практичного заняття № 6 та КР2.	5
Тема 14	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 6 та КР2.	5
Тема 15	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 6. Підготовка до практичного заняття № 7 та КР2.	5
Тема 16	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Оформлення та підготовка до захисту практичної роботи № 7. Підготовка до практичного заняття № 8 та КР2.	5
Тема 17	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття № 8 та КР2.	5
	Разом за семестр	72

4.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

1. Народні промисли та ремесла обробки деревини.
2. Народні промисли та ремесла плетіння з природних матеріалів.
3. Народні промисли кераміки.
4. Народні промисли художнього скла.
5. Народні промисли та ремесла обробки металу.
6. Народні промисли обробки каменю.
7. Народні промисли обробки кістки.
8. Народні промисли обробки рогу.
9. Особливості мережива як техніки народних промислів.
10. Особливості ткацтва як техніки народних промислів.
11. Особливості килимарства як техніки народних промислів.
12. Техніки вишивки.
13. Витинанки як техніка народних промислів.
14. Особливості писанкарства етнічних регіонів.
15. Вибійка як техніка народних промислів.
16. Розпис як техніка народних промислів.

5. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного та інтерактивного навчання, візуалізації, інформаційно-комунікаційних технологій); практичні/семінарські заняття (з використанням дискусій), самостійна робота (опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичних робіт та контрольної роботи/тестового контролю).

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- оцінювання практичних робіт;
- контрольна робота/тестовий контроль теоретичного матеріалу.

Під час виведення підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю за практичні (семінарські) заняття та контрольні заходи (контрольні роботи, тестування) з усього навчального матеріалу дисципліни.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка виставляється за практичне заняття та знання теоретичного матеріалу, що передбачає вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення й презентувати результати.

Термін здачі практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент здав її на наступному після виконання роботи занятті.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль (залік)
Практичні роботи №:	Контроль:		Підсумковий контрольний захід
1-8	КР № 1	КР № 2	
ВК: 0,8	0,2		-

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт, ІЗ – індивідуальне завдання.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з навчальної дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Здано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Нездано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Оцінку «відмінно», за шкалою ECTS – A (див. Шкалу оцінок), отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. Студент повинен робити детальні та узагальнюючі висновки.

Оцінку «добре», за шкалою ECTS – B, отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення.

Оцінку «добре», за шкалою ECTS – C, отримує студент за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.

Оцінки «задовільно», за шкалою ECTS – D, заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді. Разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки «задовільно», за шкалою ECTS – E, заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті практичні вміння відповідають мінімальним критеріям оцінювання.

Оцінка «незадовільно», за шкалою ECTS – FX, виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Оцінка «незадовільно», за шкалою ECTS – F, виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне навчання студента з дисципліни.

8. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Народна творчість як історична основа художньої культури українського народу.
2. Характеристика видів народної творчості: поетична творчість, музичний фольклор, народний танець, народний театр, народна архітектура.
3. Види декоративного мистецтва та їх характеристика: декоративно-прикладне мистецтво, монументально-декоративне мистецтво, оформлювально-декоративне мистецтво, театральнo-декораційне мистецтво.
4. Підвиди декоративно-прикладного мистецтва та їх характеристика: народне (традиційне), професійне, самодіяльне.
5. Дефініції понять: декоративно-прикладне мистецтво, художні ремесла, народні художні промисли.
6. Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за природно-технологічними властивостями матеріалів (Г.Земплер).
7. Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за матеріалами і техніками декорування (Я.Фельке).
8. Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за функціональністю (М.С.Каган).
9. Морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва за жанрами (О.І.Некрасов).
10. Сучасна морфологічна класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва.
11. Морфологічний аналіз творів декоративно-прикладного мистецтва за естетичними категоріями: видами, родами, жанрами і творами (декоративно-прикладними виробами).
12. Морфологічний аналіз художньої обробки деревини: породи і властивості деревини, формотворчі техніки, декоративні техніки, типологія виробів.
13. Морфологічний аналіз художнього плетіння: матеріали, техніки, типологія плетених виробів.
14. Морфологічний аналіз художньої кераміки: сировина, технологічні особливості, фактурні техніки, декоративні покриття, типологія керамічних виробів.
15. Морфологічний аналіз художнього скла: сировина, техніки формотворення, техніки декорування, типологія скляних виробів.
16. Морфологічний аналіз художнього металу: чорні і кольорові метали та сплави, техніки формотворення і декорування, типологія виробів.
17. Морфологічний аналіз художньої обробки каменю: матеріали, техніки обробки, типологія виробів.
18. Морфологічний аналіз художньої обробки кістки та рогу: технологічні особливості, матеріали, інструменти і техніки, типологія виробів.
19. Морфологічний аналіз художнього ткацтва: сировина та обладнання, техніки, типологія тканих виробів одягового призначення, типологія тканих виробів інтер'єрного призначення.
20. Морфологічний аналіз килимарства: технологічні особливості виготовлення, типологія килимів.
21. Морфологічний аналіз вишивки: техніки вишивання, типологія вишитих виробів.
22. Морфологічний аналіз мережива: техніки, типологія виробів.
23. Морфологічний аналіз вибійки і розпису: матеріали, обладнання, інструменти, техніки виготовлення, типологія виробів.
24. Типологія народного одягу за функціональним призначенням: плечовий, поясний (натільний і верхній), нагрудний, головні убори, взуття.
25. Типологія народного одягу за використанням: буденний, святковий.
26. Типологія народного одягу за порами року: літній, осінньо-весняний, зимовий.
27. Типологія народного одягу за віком і статтю: дитячий, підлітковий, дорослий, для людей похилого віку; жіночий і чоловічий.
28. Морфологічний аналіз витинанки: матеріали, інструменти, техніки, типології витинанок.
29. Морфологічний аналіз писанкарства: особливості технології підготовки, техніки виконання, типологія писанок.

30. Знаково-комунікативна властивість української орнаментики.
31. Семантичні засоби народного орнаменту.
32. Домінантні мотиви української народної орнаментики.
33. Орнаментально-семантичне письмо.
34. Становлення й розвиток центрів художніх ремесел і промислів: Великі Сорочинці, Решетилівка, Клембівка, Кролевець, Дігтярі, Оленівці, Миргород, Збараж, Львів, Яворів, Городок, Глиняни, Косів, Космач, Криворівня, Коломия, Вижниця, Опішня, Глинське, Хуст та ін.
35. Життєвий і творчий шлях відомих народних майстрів.
36. Ремісничі школи і зразкові навчальні майстерні.
37. Сприяння розвитку народного мистецтва у другій половині ХХ ст. Проблеми відродження центрів художніх ремесел і промислів.
38. Процес зближення професійного та народного мистецтв.
39. Негативні та позитивні тенденції розвитку сучасного декоративно-прикладного мистецтва.
40. Роль і місце декоративно-прикладного мистецтва в системі національного виховання молоді..

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект лекцій з навчального матеріалу дисципліни.
2. Комплект мультимедійних презентацій.
3. Комплекти роздаткового матеріалу (методичні рекомендації до виконання практичних робіт, контрольної роботи для студентів заочної форми навчання; опорні схеми).

Навчальний процес з дисципліни «Народні ремесла та промисли» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антонович Є.А. Захарчук-Чугай Р.В, Станкевич М.Є Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. – К.: Мистецтво, 1966. – 80 с.
3. Титаренко В.П. Народні промисли України: навчальний посібник. – Полтава: Видавництво «Полтавський літератор», 2011. – 524 с.
4. Історія українського мистецтва: У 6 т. – К., 1966 – 1970.
5. Лемчишин М. Тисяча років української культури: Бібліотека українознавства. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто, 1985.
6. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. – Львів, 1969.
7. Народні художні промисли України: Довідник. – К., 1966.
8. Никоряк О.І. Сучасні художні промисли Українських Карпат. – К., 1988.
9. Рафаєнко В.Л. Народные художественные промыслы. – К., 1988.

Додаткова

1. Баньковська С.М. Ковальство на Україні (XIX – початок ХХ ст.). – К.: Наук. думка, 1991. – 112 с.
2. Білецька В.Ю. Українські сорочки. – К., 1969.
3. Біняшевський Є. Українські писанки. – К., 1968.
4. Будзан А. Різьба по дереву в західних областях України (XIX – ХХ ст.). – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – 106 с.
5. Бутник-Сіверський Б.С. Українське радянське народне мистецтво. – К.: Наук. думка, 1996. – 224 с.
6. Бушина Т. Декоративно-прикладне мистецтво радянської Буковини. – К.: Мистецтво, 1986. – 128 с.

7. Вітражі Львова кінця XIX – початку XX століття. – Львів: 2004. – 235 с.
8. Гасюк О.О., Степан М.Г. Художнє вишивання. – К., 1983.
9. Голубець Орест. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини XIX століття. – Львів: Академ. експрес, 2001. – 175 с.
10. Горинь Г.Й. Традиції та перспективи художньої обробки шкіри на Україні. – К., 1979.
11. Данченко О.С. Народні майстри. – К.: Рад. шк., 1982. – 128 с.
12. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник: У 2 т. – Афіша, 2000. Т.1. – 363 с.; Т.2. – 399 с.
13. Жолтовський П.М. Художній метал. – К., 1972.
14. Жук А.К. Сучасні українські художні тканини. – К.: Наук. думка, 1985. – 120 с.
15. Жук А.К. Українські народні килими (XVII – поч. XX ст.). – К.: Наук. думка, 1966. – 152 с.
16. Запаско Я.П. Килимарство на Україні. – Львів, 1991.
17. Захарчук-Чугай Р.В. Українська народна вишивка (Західні області УРСР). – К.: Наук. думка, 1988. – 192 с.
18. Зельська І. Українська вишивка. – Вінниця. Торонто, 1981. – 92 с.
19. Знаки 155 стародавніх українських вишивок. – К., 1992.
20. Кара-Васильєва Т.В. Вишивка. – К., 1979.
21. Кара-Васильєва Т.В. Полтавська народна вишивка. – К.: Наук. думка, 1983. – 136 с.
22. Кара-Васильєва Т.В. Творці дивосвіту. – К.: Рад. шк., 1984. – 173 с.
23. Кара-Васильєва Т.В. Українська сорочка: Альбом. – К., 1994.
24. Кара-Васильєва Тетяна. Українська вишивка. – К.: Мистецтво, 1993. – 263 с.
25. Колос С.Г. Декоративні тканини. – К., 1979.
26. Коноваленко А.М. Основи столярного ремесла. К.: Мистецтво, 1996. – 304с.
27. Косачева О. Український народний орнамент. – К., 1866.
28. Косміна Т.В. Сільське життя Поділля (кінець XIX – XX ст.). – К.: Наук. думка, 1980. – 192 с.
29. Кульська-Кравченко Н.М. Декоративні в'язані вироби. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Техніка, 1985. – 136 с.
30. Кульчицька А. Орнамент трипільської культури і українська вишивка XX ст. – Львів, 1995.
31. Кульчицька О.Л. Народний одяг західних областей Української РСР. – К., 1959.
32. Лащук Ю.П. Гуцульська кераміка. – К.: Держ. вид-во л-ри з будівництва і архітектури УРСР, 1952. – 176 с.
33. Манучарова Н.Д. Декоративно-прикладне мистецтво Української РСР. – К.: Вид-во Академії архітектури УРСР, 1952. – 176 с.
34. Матейко К.І. Народна кераміка західних областей України УРСР XIX – XX ст.: Історико-етнографічне дослідження. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 108 с.
35. Матейко К.І. Український народний одяг. К.: Наук. думка, 1977. – 224 с.
36. Мистецтво України. 1991 – 2003 / Авт. ст. та упор. Т. Придатко, З. Чегусова, Т.Скляренко. – К.: Мистецтво, 2003.
37. Мошинська О. Книга українських вишивок. – США, 1980.
38. Найден О.С. Орнамент українського народного розпису. – К.: Наук. думка, 1989. – 134 с.
39. Найден О.С. Українська народна іграшка. – К.: Арт Ек, 1999. – 256 с.
40. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1969. – 192 с.
41. Никорак О.І. Сучасні художні тканини українських Карпат. – К.: Наук. думка, 1988. – 224 с.
42. Никорак Олена. Українська народна тканина XIX – XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини. (За матеріалами західних областей України). – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2004. – 577 с.
43. Ніколаєва Т.О. Історія українського костюма. – К.: Либідь, 1996. – 171 с.
44. Новицька М.О. Вишивка і гаптування. – К., 1989.
45. Онищук О. Символіка української писанки. – Торонто, 1985.
46. Оршанський Л.В., Андріюк П.В. Основи гуцульського художнього деревообробництва: навч. посіб. для учнів шк. та студ. вищ. навч. закл. I–III рівнів акредитації. – Косів, 2002.
47. Оршанський Л.В., Криванчик Р.Ф. Технологія художньої обробки деревини: навч. посіб. для студ. пед. навч. закл. – Дрогобич, 2001.

48. Оршанський Л.В., Ліщинська-Кравець Г.Л. Незглибиме творче ремесло: короткий нарис історії кафедри декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну. – Дрогобич, 2001.
49. Павлуцький Г. Історія українського орнаменту. – К., 1927.
50. Паранущенко С.А. Килими. – К., 1971.
51. Петриченко О.М. Художнє литво. – К., 1970.
52. Пилипенко О.Д., Симоненко М.С. Столярна справа. К.: Вища шк., 1975. – 184 с.
53. Придатко Т.М. Ткацтво. – К., 1982.
54. Прикрась свій дім / Л.П.Гура, Л.Є. Жоголь, Н.М. Ісупова та ін. – К.: Техніка, 1988. – 304 с.
55. Риженко Я. Українське шитво. – Полтава, 1929. – 28 с.
56. Селівачов М.Р. Домінантні мотиви української народної орнаментики // НТЕ. – № 2. – 1990.
57. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. – К.: Ред. вісника «АНТ», 2005. – 399 с.
58. Сидорович С.Й. Художня тканина західних областей УРСР. – К.: Наук. думка, 1979. – 156 с.
59. Синчишин М. Тисяча років української культури: Історичний огляд культурного прогресу. Б.У. Т.52. – Нью-Йорк, Прага, Сідней, Торонто, 1985.
60. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України. – К.: Наук. думка, 1989. – 303 с.
61. Соломченко О.Г. Народні таланти Прикарпаття. – К.: Мистецтво, 1969. – 160 с.
62. Справочник столяра-плотника / Сост. В.Н. Иванчук, А.В. Шерепицький. – К.: Орион, 1997. – 320с.
63. Стан Т.С. Майстри декоративно-прикладного мистецтва Хмельниччини. Фотоальбом. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2006. – 60 с.
64. Станкевич М. Українські витинанки. – К.: Наук. думка, 1986. – 124 с.
65. Тищенко О.Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XII – XVIII ст.). – К.: Либідь, 1992. – 192 с.
66. Турко Л. Українська вишивка. – Торонто, 1981.
67. Українське народне мистецтво. Тканини і вишивки. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. л-ри УРСР, 1960. – 205 с.
68. Урджал П., Давид С. Резьба по дереву: Пер. с чеш. – К.: Выща шк., 1990. – 207 с.
69. Чегусова Зоя. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен: Альбом-каталог. – К.: ЗАТ «Атлант ЮЕМСІ», 2002. – 511 с.
70. Шевченко Євген. Народна деревообробка в Україні: Словник народної термінології. – К.: Артанія, 1997. – 256 с.
71. Шевченко Євген. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 410 с.
72. Щербак В.А. Сучасна українська майоліка. – К., 1974.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронний університет:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань). Режим доступу : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8759>.
2. Електронна бібліотека університету. Режим доступу: <http://lib.khmnu.edu.ua/>.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk> .